

คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม 70 ตอนที่ 75 วันที่ 1 ธันวาคม 2496

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งองค์การตลาด
พ.ศ.2496

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2496
เป็นปีที่ 8 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งองค์การตลาด

อาศัยอำนาจตามในมาตรา 95 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2479 แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช 2496 และมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาด พ.ศ. 2496”

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชกฤษฎีกานี้

“องค์การ” หมายความว่า องค์การตลาด

“ตลาด” หมายความว่า ตลาดสาธารณะ ตลาดเอกชน ทั้งที่ทำการขายส่งและขายปลีก และให้หมายความรวมถึง
ตลาดนัดซึ่งจัดให้มีขึ้นเป็นครั้งคราว หรือ ตามกำหนดเวลาด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการองค์การตลาด

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการขององค์การ

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานขององค์การ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา 14 คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการอื่น นอกจากผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

มาตรา 15 เพื่อประโยชน์แห่งกิจการขององค์การ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์การได้

มาตรา 16 ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อครบกำหนดแล้ว เป็นอันพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 17 ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ ย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก

ในกรณีที่มีการพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระ ให้แต่งตั้งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ หรือกรรมการ เข้าแทน ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเข้าแทนให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา 18 ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 19 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่วางแผนนโยบายและควบคุมดูแล โดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การ และมีอำนาจที่จะ

- (1) กระทำกิจการและวางข้อบังคับและระเบียบการตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 7
- (2) วางข้อบังคับการประชุมและการดำเนินการกิจการของคณะกรรมการ
- (3) วางข้อบังคับว่าด้วย การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขึ้นเงินเดือน ค่าจ้างและเงินบำเหน็จ และรางวัล ของพนักงาน
- (4) วางข้อบังคับกำหนดระเบียบปฏิบัติกิจการขององค์การ และระเบียบวินัยการลงโทษพนักงาน และกรณีอื่นทำนองเดียวกัน
- (5) วางข้อบังคับอื่นๆ อันจำเป็นเพื่อให้กิจการขององค์การได้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย

มาตรา 20 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการ ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
มติให้ความเห็นชอบในการถอดถอนผู้อำนวยการ ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งจำนวนของ
กรรมการ

ทั้งหมด โดยไม่นับคะแนนเสียงของผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย

ให้ผู้อำนวยการได้รับเงินเดือนตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 21 ผู้อำนวยการมีอำนาจและหน้าที่ เป็นผู้จัดการและดำเนินกิจการขององค์การให้เป็นไปตามนโยบาย
และระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด และต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการจัดการและดำเนินกิจการ
ขององค์การ

มาตรา 22 ผู้อำนวยการมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานทุกตำแหน่ง และมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- (1) แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อนขั้นเงินเดือน คัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนพนักงาน ทั้งนี้ต้องไปตาม
ข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจการขององค์การ โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อนโยบาย ระเบียบ
และข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 23 ในกิจการเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นตัวแทนขององค์การ และเพื่อการนี้ผู้อำนวยการ
จะมอบให้บุคคลใดๆ ปฏิบัติกิจการบางอย่างแทนในเมื่อคณะกรรมการกำหนดไว้ในข้อบังคับว่าให้ปฏิบัติแทนกันได้
นั้นก็ได้

มาตรา 24 เมื่อผู้อำนวยการ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ทำการแทน
แต่คณะกรรมการจะแต่งตั้งกรรมการหรือพนักงานคนใดคนหนึ่งเข้าทำหน้าที่ผู้อำนวยการเป็นการชั่วคราวก็ได้
ในกรณีดังกล่าวนี้ ให้ผู้ทำการแทนมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้อำนวยการ

มาตรา 25 ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ และผู้อำนวยการ อาจได้รับเงินรางวัล ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 26 ให้องค์การวางและถือไว้ซึ่งบัญชีอันถูกต้อง แยกตามประเภทงานที่สำคัญๆ มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ และมีสมุดบัญชีลงรายการ

- (1) การรับและจ่ายเงิน
- (2) สินทรัพย์และหนี้สิน

ซึ่งแสดงการงานที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควร ตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นเหตุที่มาของรายการนั้นๆ

มาตรา 27 ทุกปีให้คณะกรรมการตั้งผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อสอบและรับรองบัญชีขององค์การเป็นปีๆ ไป และให้ได้รับบำเหน็จตามที่คณะกรรมการกำหนด

ห้ามมิให้ตั้งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ พนักงาน หรือผู้มีส่วนได้เสีย ในกิจการขององค์การเป็นผู้สอบบัญชี

มาตรา 28 ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้ตรวจบัญชีและการเงินขององค์การ

มาตรา 29 ผู้สอบบัญชีมีอำนาจสอบสวนสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานขององค์การในเวลาอันสมควรได้ทุกเมื่อ และเพื่อการสอบบัญชี ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ หรือพนักงานได้

มาตรา 30 ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานว่าด้วยข้อความค่าชี้แจงอันควรแก่สอบบัญชีที่ได้รับ ตลอดจนความสมบูรณ์ของสมุดบัญชีที่องค์การรักษาอยู่ และต้องแถลงด้วยว่า

- (1) งบดุลและบัญชีซึ่งสอบนั้นถูกต้องตรงกับสมุดบัญชีเพียงไรหรือไม่
- (2) งบดุลและบัญชีซึ่งสอบนั้นแสดงการงานขององค์การที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควร ตามข้อความค่าชี้แจง และความรู้เห็นของผู้สอบบัญชีเพียงไรหรือไม่

มาตรา 31 ภายในหนึ่งในร้อยห้าสิบวันนับจากวันสิ้นปีบัญชีขององค์การนั้น องค์การจะต้องเสนอรายงานต่อรัฐมนตรี และโฆษณารายงานประจำปีแสดงงบดุลบัญชีทำการและบัญชีกำไร-ขาดทุน เพียงสิ้นปีบัญชีพร้อมกับรายงานของผู้สอบบัญชี

มาตรา 32 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้คือ เพื่อดำเนินการจัดให้มีตลาดเพียงพอกับความต้องการ และปรับปรุงส่งเสริมตลาดที่มีอยู่แล้วให้เป็นที่ยอมรับ มีระเบียบอันดี ตลอดจนการช่วยเหลือในการขนส่งโภคภัณฑ์ มาสู่ตลาด เป็นการช่วยลดค่าครองชีพของประชาชน

“มาตรา 32 แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาด (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2535 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2535 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109

ตอนที่ 10 หน้า 35 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535”

14 ให้จัดตั้งองค์การขึ้นองค์การหนึ่งเรียกว่า “องค์การตลาด”

15 องค์การมีสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในจังหวัดพระนคร และจัดตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนนอกราชอาณาจักรก็ได้

16 องค์การมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (1) จัดตั้งตลาดสาธารณะให้เพียงพอแก่ความต้องการ
- (2) ปรับปรุงตลาดสาธารณะที่มีอยู่แล้วให้ถูกสุขลักษณะและทันสมัย
- (3) ส่งเสริมตลาดเอกชน
- (4) จัดและส่งเสริมการผลิตโภคภัณฑ์ให้พอแก่ความต้องการของตลาด
- (5) จัดการขนส่งโภคภัณฑ์ไปสู่ตลาดให้เป็นไปโดยสะดวก
- (6) จัดดำเนินการ ควบคุมและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับตลาดขององค์การ

17 ให้องค์การมีอำนาจดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 6 และอำนาจเช่นนี้ว่าให้รวมถึง

- (1) สร้าง ซื้อ จัดหา ยืม ให้ยืม เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครองหรือเกี่ยวกับเครื่องใช้ บริการ หรือทรัพย์สินใดๆ อันเกี่ยวกับตลาด
- (2) กู้ยืมเงิน หรือ ให้กู้ยืมเงินโดยมีหลักประกันด้วยบุคคล หรือ ด้วยทรัพย์สิน หรือรับทรัพย์สินให้เพื่อสร้างตลาดและปรับปรุงตลาด
การกู้ยืมเงินเป็นจำนวนเงินเกินสามล้านบาท ต้องได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีก่อน
- (3) ทำการค้าและขนส่งสินค้า
- (4) ออกเงินลงทุนหรือเข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เพื่อดำเนินการตลาด
- (5) วางระเบียบในการจัดตลาดขององค์การ
- (6) กระทำการอื่นใดเพื่อส่งเสริมตลาดและการผลิตโภคภัณฑ์ให้พอแก่ความต้องการของ

มาตรา 8 ให้กำหนดทุนขององค์การเป็นจำนวนเงินสิบห้าล้านบาท โดยรัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนระดมห้าล้านบาท และจ่ายเพิ่มเติมเป็นคราวๆ ตามจำนวนที่รัฐบาลเห็นสมควร

มาตรา 9 เงินสำรองขององค์การ ให้ประกอบด้วยเงินสำรองระยะสั้นซึ่งตั้งไว้เผื่อขาด เงินสำรองเพื่อขยายกิจการเงินสำรองเพื่อถ่วงน้ำหนักและเงินสำรองอื่นๆ เพื่อความประสงค์และอย่าง โดยเฉพาะตามแต่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

มาตรา 10 รายได้ที่องค์การได้รับจากการดำเนินงานให้ตกเป็นขององค์การ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ

มาตรา 11 ในปีหนึ่งๆ เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายสำหรับต้นทุนกิจการ ค่าภาระต่างๆที่เหมาะสม เงินสำรองอื่นๆ เงินสมทบกองทุนสำหรับจ่ายสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานในองค์การ เงินบำนาญ และรางวัลของกรรมการและพนักงานและเงินลงทุนตามที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีแล้ว เหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นเงินรายได้ของรัฐ

แต่ถ้ารายได้มีจำนวนไม่พอสำหรับรายจ่ายดังกล่าว นอกจากเงินสำรองที่ระบุไว้ในมาตรา 9 และองค์การไม่สามารถหาเงินจากทางอื่นได้ รัฐบาลพึงจ่ายเงินให้แก่องค์การเท่ากับจำนวนที่จำเป็น

มาตรา 12 รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่และเพื่อประโยชน์ในการมี รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกประชุมคณะกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการหรือพนักงานมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือให้ทำรายการยื่นได้

มาตรา 13 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นกรรมการ โดยดีคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกไม่เกินยี่สิบห้าคนเป็นผู้บริหารกิจการขององค์การ